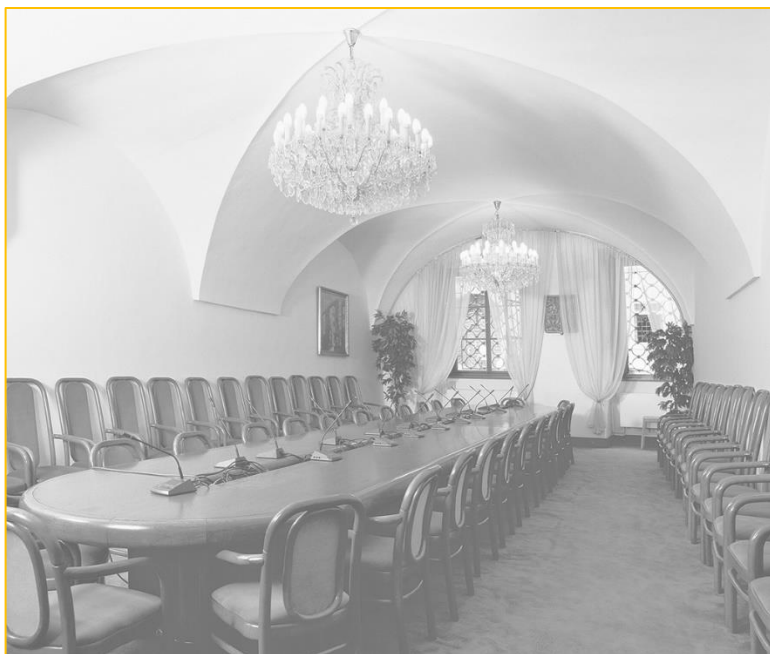

Prominutí záloh na zdravotní pojištění

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 1141), s právem EU

Informační podklad č. 1141
březen 2021
autor: Michal Pohl

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Prominutí záloh na zdravotní pojištění	Typ řady: online
Autor: Pohl, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 1141	První vydání řady: říjen 1998
Datum: březen 2021	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Zdravotní pojištění, úleva, pojistné	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 1141), s právem EU

Úvod:

Předkládaná úprava navrhuje, aby OSVČ, jejichž podnikání bylo omezeno opatřeními vlády v rámci nouzového stavu (nebo v souvislosti s těmito opatřeními), nebyly povinny platit zálohy na pojistné na zdravotní pojištění za všechny kalendářní měsíce v období leden až červen 2021.

Stanovisko PI:

Státní podporou mohou být i slevy z daňových povinností, ale také povinností týkajících se příspěvků na zdravotní pojištění. Opatření státní podpory musí naplňovat znaky státní podpory, které jsou zakotveny v čl. 107 odst. 1 SFEU, včetně kritéria selektivity.

Podle judikatury SDEU a správní praxe Evropské komise, které byly shrnuty např. ve Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (C/2016/2946) se selektivita posuzuje na základě referenčního systému. Referenční systém se skládá z konzistentního souboru pravidel, která se vztahují obecně - na základě objektivních kritérií – na všechny podniky, jež spadají do jeho oblasti působnosti, jak je vymezena jeho cílem. Uvedená pravidla obvykle stanoví nejen působnost systému, nýbrž i podmínky, za nichž se použije, práva a povinnosti podniků, na něž se vztahuje, a technické aspekty jeho fungování. V případě daní je referenční systém založen na prvcích, jako jsou základ daně, osoby povinné k dani, zdanitelné plnění a daňové sazby.

Jakmile je stanoven referenční systém, spočívá další krok analýzy v přezkoumání, zda dané opatření rozlišuje mezi podniky z hlediska odchylky od tohoto systému. Za tímto účelem je nutné určit, zda může opatření zvýhodnit určité podniky nebo určitá odvětví výroby v porovnání s ostatními podniky, které se nacházejí v podobné faktické a právní situaci, na základě cíle sledovaného referenčním systémem.

S ohledem na shora uvedená kritéria je třeba konstatovat, že referenční systém není daňový systém obecně, ale systém odvodů pojistného na zdravotní pojištění za podnikatele vzhledem k jeho specifikům. Jedinou kategorií podnikatelů (a podniků), kteří hradí pojistné na zdravotní pojištění za podnikatele, jsou v kontextu české právní úpravy fyzické osoby – OSVČ. Právnícké osoby podnikatelé či osoby, které by se daly označit za podnik ve smyslu práva EU, příspěvky na zdravotní pojištění za sebe neodvádí (nejsou totiž beneficianty českého systému zdravotního pojištění), proto lze uzavřít, že referenčním systémem je shora uvedený systém. Opačný přístup, kdy bychom považovali za referenční systém daňový systém obecně, by vedl k absurdním závěrům – např. k tomu, že právnícké osoby jsou protiprávně zvýhodněny oproti OSVČ. Stejně tak by jakékoliv snížení příspěvků na zdravotní pojištění mohlo být vnímáno jako státní podpora. V rámci tohoto referenčního systému se nacházejí OSVČ postižené vládními opatřeními ve zcela jiné faktické i právní situaci než OSVČ, které nejsou postiženy vládními opatřeními, a kterým tato úleva z povinnosti hradit zdravotní pojištění není poskytována.

V tomto systému se navrhované úlevy na zdravotní pojištění vztahují na všechny podnikatele, kteří přispívají na své zdravotní pojištění a byli dotčeni vládními opatřeními. Opatření tak postrádá znak selektivity, tj. absentuje prvek, že případné zvýhodnění je poskytováno určitým podnikům či odvětvím výroby. Vzhledem k tomu, že opatření musí splňovat všechny znaky státní podpory,

včetně selektivity, aby mohlo být považováno za státní podporu podle čl. 107 odst. 1 SFEU či podle čl. 108 odst. 3 SFEU, se domníváme, že navrhované opatření nelze pokládat za státní podporu ve smyslu práva EU.

Na druhou stranu přes shora uvedené bylo obdobné opatření, tj. zák. č. 136/2020 Sb., shledáno Komisí jako opatření státní podpory¹, přičemž bylo shledáno jako slučitelné v souladu s dočasným rámcem pro poskytování státní podpory pro podporu ekonomik během epidemie covid -19.² Nelze tak vyloučit, že Komise bude rovněž i navrhovaná opatření považovat za opatření státní podpory.

V této souvislosti připomínáme povinnost členského státu **notifikovat Evropské komisi poskytnutí státní podpory podle čl. 108 odst. 3 SFEU**. V opačném případě by poskytnutá státní podpora byla považována za protiprávní.

Závěr:

Navržená úprava je slučitelná s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflektuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

---

¹ State Aid SA.57149 (2020/N) – Czech Republic COVID-19: Social contribution payment reliefs for self-employed

² Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak, OJ C 091I 20.3.2020, konsolidovaná verze.